

Ο ΑΓΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΝ ΤΩΝ ΙΣΟΖΥΓΙΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Υπό τοῦ κ. R. COURTIN

Αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας συναντοῦν αἱ παραγωγικαὶ χώραι, ἀνέκαθεν, ἡ Ἀγγλία πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, καὶ ἡ Γαλλία πρὸ ὀλίγων μηνῶν, λόγῳ ἀνισορροπίας τῶν ἐξωτερικῶν τῶν πληρωμῶν, ἀποτελοῦν ἀντίθεσιν εἰς τὴν ἀπλότητα τῶν θεραπευτικῶν μέσων τὰ ὅποια ὑπεδείκνυε ἡ κλασσικὴ οἰκονομικὴ ἐπιστήμη.

Ἡ ἄνευ ἔρων ὑποταγὴ εἰς τὰ κελεύσματα τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς, ἐκφραζομένη διὰ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὰς παροτρύνσεις τῶν μεταλλικῶν νομισμάτων ἤτο, δι' αὐτήν, μία ἀρχὴ τὴν ὁποίαν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραβῆ τις ἄνευ σοβαρῶν συνεπειῶν.

Ὅμως, πολὺ πρὸ τῆς «κεῦσιναιῆς ἐπαναστάσεως», δύο εἰδῶν οἰκονομικαὶ ἐπιδιώξεις ἤλθον εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν «προτεραιότητα τῆς διεθνοῦς ἰσορροπίας»: ἡ πλήρης ἀπασχόλησις καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις.

Τὴν ἐπαύριον ἤδη τοῦ πρώτου Παγκοσμίου πολέμου, ἡ Federal Reserve Board, ἔχουσα συνείδησιν τοῦ καθήκοντός της, τοῦ «ἐλέγχου» ἐπὶ τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας, ἐτροποποιεῖ ἐκ βάθρων τὴν ἔννοιαν τῆς «πολιτικῆς ἐξοικονομησῆς συναλλάγματος».

Ἀκόμη καὶ ὅταν τὰ σύγχρονα Κράτη παραδέχονται τοὺς διεθνεῖς «κανόνας» διστάζουν νὰ θυσιάσουν τὴν πλήρη ἀπασχόλησιν χάριν τῆς ἐξωτερικῆς ἰσορροπίας.

Πρέπει νὰ ἀνατρέξωμεν ἀκόμη παλαιότερον διὰ νὰ διαπιστώσωμεν, εἰς τὰ ἴδια τὰ πράγματα, τὴν σύγκρουσιν μεταξὺ τῆς διεθνοῦς ἰσορροπίας καὶ τῆς οἰκο-

τήκοντα ἐτῶν, ἀδύνατον, καταδικασμένην ἐκ τῶν προτέρων εἰς ἀποτυχίαν, ἀκατάλληλον διὰ τὴν ἐπίλυσιν ὠρισμένων προβλημάτων.

Δὲν ἀποτελεῖ τὴν κλειῖδα ἡ ὁποία ἀνοίγει ὄλας τὰς θύρας, τὴν ὑπολογιστικὴν μηχανὴν πρὸς λύσιν τῶν διαφορῶν. Δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐξεύρεσιν, οὔτε κερδοσκοπικῶν ὑπολογισμῶν οὔτε ἐμπορικῶν τεχνασμάτων.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι πλέον ὁ τελείως ἀφηρημένους Algorithmes, ἐνὸς Condorcet, ἐνὸς Pareto, διαπρεπῶν προαγγέλων ἀσφαλῶς, ἀλλὰ προώρων. Διότι, ἐὰν ἡ ἐπιστημονικὴ προπαρασκευὴ τῶν ἀποφάσεων εἶναι πράγματι τὸ ἔργον τῶν «θεωρητικῶν» καὶ ὄχι αὐτῶν τῶν «μηχανικῶν» τοὺς ὁποίους ὁ Auguste Comte προσδιώριζεν ὡς ἔχοντας καθήκον νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἐνδιάμεσοι μεταξὺ τῆς θεωρίας καὶ τῆς πρακτικῆς — οἱ θεωρητικοὶ αὐτοὶ ἀπέρριψαν τὸν διαχωρισμὸν μεταξὺ τῶν μαθηματικῶν καὶ τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐπινοιακοῦ καὶ τοῦ πραγματικοῦ. Ἀπάγοντες εἰς θεωρίαν τὰ πρακτικὰ προβλήματα, ἠθέλησαν νὰ ἐξασφαλίσουν τὸν θρίαμβον τοῦ αὐστηροῦ πνεύματος ἐπὶ τῶν ἀπατηλῶν θεοσιότητων τῆς «δυσφρήσεως» ἢ τῆς ἀθαιρεσίας.

νομικῆς ἀναπτύξεως. Τὰ λατινοαμερικανικὰ κράτη, πρὸ ἑνὸς καὶ πλέον αἰῶνος, πράγματι, πάντοτε ἐθυσίασαν τὸν πρῶτον σκοπὸν εἰς τὸν δεύτερον. Σήμερον ἡ Γαλλία προσπαθεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν οἰκονομικὴν τῆς ἀνάπτυξιν διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἐλέγχων εἰς τὰς ἐξωτερικὰς πληρωμὰς.

Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι μόνον γαλλικόν, εἶναι γενικώτερον. Δεδομένου ὅτι ἡ ἐγκατάλειψις τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως θὰ συνεπέφερε μίαν μεγάλην καθυστέρησιν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι ἀντιθέσεις δὲν δύνανται νὰ διαχωρισθοῦν.

Ἡ λύσις των ἐξαρτᾶται ἀπὸ τρεῖς κατηγορίας μέτρων αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν μεμονωμένως ἢ ἐν συνδυασμῷ.

Τὰ μέτρα ταῦτα κατατάσσωμεν ὡς ἀκολούθως :

1ον Μέτρα «γενικά» ἐθνικῆς πρωτοβουλίας

2ον Μέτρα «εἰδικὰ» ἐθνικῆς πρωτοβουλίας.

3ον Μέτρα διεθνῆ.

1ον Γενικά μέτρα ἐθνικῆς πρωτοβουλίας

Ἐν ὄψει τοῦ μονίμου καὶ αὐξανομένου ἐλλείμματος τοῦ γαλλικοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, οἱ οἰκονομολόγοι τῆς ὀρθοδόξου σχολῆς ἐσυμβούλευον τὸν παρελθόντα Ἰούλιον τὴν ὑποτίμησιν.

Μία ὑποτίμησις 16,7% ἔλαβεν πράγματι χώραν εἰς δύο περιόδους, τὸν Αὐγούστον καὶ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1957.

Ἐν τούτοις, θὰ ἦτο νομίζομεν δυνατὸν νὰ ὑποστηριχθῆ ὅτι ἡ ὑποτίμησις αὕτη, ἢ οἰαδήποτε ἄλλη ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας δὲν θὰ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς διαταραχθείσης ἰσορροπίας.

Ἡ οἰκονομικὴ ἐπιδίωξις τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως ἀντιτίθεται πρὸς τοῦτο.

Ἡ κλασσικὴ οἰκονομικὴ θεωρία ἀποδίδει εἰς τὴν ὑποτίμησιν δύο πλεονεκτήματα.

Πρῶτον, ἐὰν αἱ ἐξαγωγικαὶ βιομηχαναίαι δὲν ἀπασχολοῦνται πλήρως, μία αὐξήσις τῆς παραγωγῆς θὰ ἐπιτευχθῆ καὶ ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος τῆς ἀνόδου τῶν τιμῶν ἐκφραζομένων εἰς ἐθνικὸν νόμισμα.

Ἐν συνεχείᾳ, καὶ ἂν ἀκόμη ὑπάρχει πλήρης ἀπασχολήσις, ἡ ὑποτίμησις, καθ' ὃ μέτρον δὲν ἀκολουθεῖται αὕτη ὑπὸ μιᾶς αὐξήσεως τῶν μισθῶν, περιορίζει τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν δαπάνην: ὅθεν, ἀποδεδειγμένως ἐξαγώγιμα ἀγαθὰ καὶ περιορίζει τὸν ὄγκον τῶν εἰσαγωγῶν.

Αἱ σύγχρονοι ὁμως συνθήκαι τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως, εἰς τὰς χώρας αἰτίνες ἐγνώρισαν πολυαριθμοὺς νομισματικὰς κρίσεις, δὲν ὁμοιάζουν πλέον μετ' ἐκείνας τὰς ὁποίας ἄλλαι χώραι καὶ ἄλλαι ἐποχαὶ ἐγνώρισαν.

Οἱ μισθωτοὶ καὶ οἱ διάφοροι κάτοχοι τίτλων εἰσοδήματος ζητοῦν καὶ ἐπιτυχάνουν ὕψωσιν τῶν ὀνομαστικῶν ἀπολαυῶν των, στηριζόμενοι συχνά, ὅπως εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπὶ νομοθετικῶν ρυθμίσεων ὡς π. χ. εἶναι ὁ καθορισμὸς μισθῶν, βάσει τιμαρίθμου καὶ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐξασφαλιζόμενοι ὅτι ἡ πλήρης ἀπασχολήσις τοὺς παρέχει τὰς μεγαλύτερας πιθανότητας ἐπιτυχίας.

Δὲν πρέπει λοιπὸν, εἰς καθεστὼς ἀπασχολήσεως, νὰ ἀναμένωμεν ἐκ τῆς ὑπετιμήσεως μίαν σημαντικὴν μείωσιν τῆς ἐσωτερικῆς ζητήσεως. Ἐλλείψει ὁμοίως ἑνὸς τοιοῦτου περιορισμοῦ, ἢ ὑποτίμησις δὲν θὰ περιορίσῃ ἀλλὰ θὰ αὐξήσῃ τὴν πληθωριστικὴν πίεσιν.

Διὰ τὴν ταυτόχρονον ἐπιδίωξιν δύο ἑτερογενῶν σκοπῶν, τοῦ ἑνὸς ἐξωτερικοῦ ἢ τοῦ τῆς ἐξωτερικῆς ἰσορροπίας, τοῦ ἑτέρου ἐσωτερικοῦ ἢ τοῦ τῆς μείωσεως τῆς ζητήσεως, πρέπει, ὅπως ὑποδεικνύει ὁ Timbergen, νὰ θέσωμεν εἰς ταυτόχρονον ἐφαρμογὴν δύο κατηγορίας μέτρων προσηρμοσμένων εἰς ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω σκοπῶν.

Ὁ περιορισμὸς τῆς συνολικῆς ἐσωτερικῆς ζητήσεως θὰ ἐπιτευχθῇ λοιπὸν διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ὄλων τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἐπηρεάσουν μειωτικῶς τὸ ἐπίπεδον τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος.

Ἡ συνειδητὴ ἐπιδίωξις τοῦ ἀντικειμενικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν οικονομικὴν καὶ δημοσιονομικὴν πολιτικὴν τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου, τοὺς ὠδήγησε κατὰ τρόπον αὐστηρῶς ὀρθόδοξον νὰ δώσουν τὸ προβάδισμα εἰς τὴν υπεράσπισιν τοῦ νομίσματος καὶ συγχρόνως νὰ δεχθῶν ὡς ἐπιθυμητὴν τὴν ἐμφάνισιν μιᾶς «ἐλαφρᾶς ἀνεργίας τριβῆς». Ἡ «ἐλαφρὰ» αὕτη ἀνεργία θὰ ἔτεινε νὰ περιορίσῃ τὴν ἐσωτερικὴν ζήτησιν, ἀμέσως κατ' ἀρχάς, καὶ ἐμμέσως ἐν συνεχείᾳ, καθ' ὃ μέτρον θὰ ἀπεθάρρυνε τὰς διεκδικήσεις τῶν μισθωτῶν διὰ τὴν αὐξήσιν τῶν ἀπολαυῶν των.

Δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ ἡ πολιτικὴ αὕτη. Ἐν τούτοις ὁμοίως θὰ ἦτο τουλάχιστον δυνατόν νὰ ὑποστηρίξῃ τις ὅτι θὰ ἐπετύγγανε ἐὰν ἐπραγματοποιεῖτο σταθερότης τῆς στερλίνιας ἔναντι μιᾶς ἐλαφρᾶς μόνον μείωσεως τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ἀπασχολήσεως μιᾶς μείωσεως, ἢ ὁποῖα θὰ ἦτο στιγμιαία καὶ δὲν θὰ ἐματαίωνε τὰς ἐλπίδας πρὸς ἐπανάληψιν εἰς τὸ ἀμέσως προσεχὲς μέλλον τῆς οικονομικῆς ἐπεκτάσεως.

Ἀλλὰ, ἀνεξαρτήτως τῶν πιθανοτήτων πραγματοποιήσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων εἰς Ἀγγλίαν, θὰ ἦτο λογικὸν νὰ ἐλπίζωμεν μίαν τοιαύτην πραγματοποιήσιν καὶ ἀλλοῦ ; Διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν ὡς ἐξετάσωμεν τὴν περίπτωσιν τῆς Γαλλίας, ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν χωρῶν παραγωγῆς πρώτων ὑλῶν ἀφ' ἑτέρου, διὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐφαρμογὴ ἐιδικῶν μέτρων φαίνεται ὡς ἡ πλέον κατάλληλος διὰ τὴν ἐπιτεῦξιν ἐξωτερικῆς σταθερότητος εἰς ἱκανοποιητικὸν βαθμὸν.

2ον Εἰδικὰ μέτρα ἐθνικῆς πρωτοβουλίας

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ γαλλικὴ οἰκονομία ἐπέτυχεν ἕνα ἐκ τῶν ὑψηλότερων ρυθμῶν οικονομικῆς ἀναπτύξεως εἰς τὸν κόσμον. Θέτουςα εἰς ἐφαρμογὴν διὰ κρατικῶν κυρίως χρηματοδοτήσεων, δύο τετραετῆ προγράμματα ἐκουγχρονισμοῦ, ἐπραγματοποίησεν εἰς ὠρισμένους βασικοὺς κλάδους, ὅπως ἡ παραγωγὴ ἤλεκτρισμοῦ, αἱ μεταφοραὶ, ἡ σιδηροβιομηχανία καὶ μερικαὶ βιομηχαναὶ μετασχηματισμοῦ ὡς ἡ βιομηχανία ἤλεκτρικῶν καὶ ἤλεκτρονικῶν εἰδῶν καὶ ἡ μηχανουργία, ἀποδόσεις λίαν ἱκανοποιητικὰς.

Ἐν τούτοις, ἡ προσαρμογὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ὑστέρησε τῶν ἐπιτεῦξεων αὐτῶν. Ἀναμφιβόλως, ὁ ὄγκος τοῦ ἠδξήθη σημαντικῶς ἀλλ' ἡ φύσις τῶν

εισαγωγῶν καὶ τῶν ἐξαγωγῶν δὲν ἠλλαξεν οὐσιωδῶς.

Ἐκ τῆς πλευρᾶς τῶν εισαγωγῶν ἢ ἐξάρτησις τῆς Γαλλίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰς ἐνεργειακὰς βλας ἐκφράζεται εἰς ἰσχυρὰν αὐξησιν τῆς δραστηριότητος, ἣτις ἐπετεύχθη κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων ἐτῶν, διὰ μιᾶς δυσαναλόγου αὐξήσεως τῶν εισαγωγῶν ἄνθρακος καὶ πετρελαίου. Ἐκ τῆς πλευρᾶς τῶν ἐξαγωγῶν, ἐνῶ αἱ ἀγγλικαὶ ἐξαγωγαὶ περιλαμβάνουν κυρίως κεφαλαίουχικὰ ἀγαθὰ δυνάμενα νὰ κατευθυνθοῦν εἴτε πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν (ὅταν ἢ ἐσωτερικὴ ζήτησις εἶναι ἰσχυρά), εἴτε πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν ἀγορὰν ὅταν ἐπιδιώκεται ἢ ἀνάπτυξις τῶν ἐξαγωγῶν, διὰ τῆς ἐπιβραδύνσεως τῆς ἐσωτερικῆς δραστηριότητος — αἱ Γαλλικαὶ ἐξαγωγαί, εἶναι πολὺ περισσότερον εἰδικευμένα καὶ πολὺ ὀλιγότερον ἐπιδεκτικαὶ ὑποκαταστάσεως.

Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ αὕτη ἢ ἔλλειψις προσαρμογῆς;

— Ἐν πρώτοις, διὰ τῆς προβλαλλομένης, ὑπὸ ὄρισμένων τομῶν τῆς γαλλικῆς οἰκονομίας ἀντιστάσεως εἰς πάντα μετασχηματισμόν.

— Ἐν συνεχείᾳ, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ προγράμματα μᾶς ἐκσυγχρονισμοῦ βασίζονται ἐπὶ «παροτρύνσεων» καὶ ὄχι ἐπὶ καταναγκασμοῦ.

— Τέλος καὶ κυρίως ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἀνάγκη προσαρμογῆς τοῦ ἐμπορικοῦ Γαλλικοῦ ἰσοζυγίου μετετοπίσθη διὰ πολλὰς δεκαετίαι: Παλαιότερον, λόγῳ, τῆς εισαγωγῆς εἰσοδημάτων ἐξ ἐξωτερικῶν τοποθετήσεων, κατόπιν χάρις εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν βοήθειαν καὶ τέλος χάρις εἰς τὰ συσσωρευθέντα συναλλαγματικὰ διαθέσιμα ἀπὸ πόρους προερχομένους ἐκ τῆς Ἀμερικανικῆς βοήθειας.

Ἡ ἐξάπλωσις τῶν ἀποθεμάτων αὐτῶν, κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον, ἦτο ἀκριβῶς ἢ αἰτία ἣτις κατέστησεν αἰσθητὴν τὴν ἀνεπαρκῆ προσαρμογὴν μᾶς.

Ὅθεν ἐπεταί ὅτι:

α) ἢ ἐπελθοῦσα κρίσις εἰς τὰς ἐξωτερικὰς πληρωμὰς συνεδύασθη μὲ μίαν χαμηλὴν ροπὴν πρὸς εισαγωγὴν, θὰ ἔπρεπε νὰ προκληθῇ πολὺ ἰσχυρότερα μείωσις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ αὐξήσις τῆς ἀνεργίας παρὰ εἰς Ἀγγλίαν πρὸς ἐξασφάλισιν συναλλαγματικῆς ἰσορροπίας.

β) δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι μία ἀνεργία, ἱκανὴ νὰ περιορίσῃ τὴν «ροπὴν πρὸς ἐπένδυσιν», θὰ εἶναι εὐνοϊκὸς συντελεστής διὰ τὸν μετασχηματισμόν τῆς διαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας.

γ) κατ' ἀκολουθίαν, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ προσφύγωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν εἰδικῶν μέτρων, ἅτινα ἀποσκοποῦν νὰ προσανατολίσουν τὴν ζήτησιν καὶ τὰς ἐπενδύσεις πρὸς ὄρισμένους κατὰ προτίμησιν τομεῖς, παρὰ εἰς τινὰς ἄλλους.

Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς εἰδικῶν πιστωτικῶν καὶ δημοσιονομικῶν μέτρων, διὰ τῆς πολιτικῆς τιμῶν, διὰ τοῦ προσανατολισμοῦ τῶν ἐπενδύσεων εἰς ὄρισμένους κλάδους, ἐνδεχομένως δὲ καὶ δι' ἄλλων ρυθμιστικῶν μέτρων, πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῇ εἴτε μία αὐξήσις τῆς ἀποταμιεύσεως εἴτε μία αὐξήσις τῆς παραγωγῆς εἰς τοὺς ἐξαγωγικοὺς κλάδους ἢ εἰς κλάδους ὑποκαθιστῶντας τὰς εισαγωγὰς.

Ὁ οἰκονομικὸς αὐτοματισμὸς δὲν ἀποτελεῖ πλέον τὴν ταχύτεραν ὁδὸν διὰ τῆς ὁποίας μία χώρα θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ μίαν κατάστασιν διαρθρωτικῆς ἀνισορροπίας.

Ὅ, τι θεωρῶ ἀληθές διὰ τὴν Γαλλίαν, θεωρῶ ἀληθέστερον διὰ τὰς χώρας

παραγωγής πρώτων υλών, ειδικώτερον δὲ διὰ λατινοαμερικανικὰς τοιαύτας διὰ τὰς ὁποίας ἐκάστη σοβαρὰ συναλλαγματική κρίσις ἀποκαλύπτει μίαν ἀνεπαρκῆ διαρθρωτικὴν προσαρμογὴν.

3ον Διεθνὴ μέτρα

Ἐὰν ἡ ἀναζήτησις μιᾶς ἐξωτερικῆς ἰσορροπίας συνδέεται μὲ ὀρισμέναις διαρθρωτικὰς συνθήκας, εἶναι ἀμφίβολον ἔάν μίᾳ ἐθνικῇ προσπάθεια θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πραγματοποίησιν μιᾶς σταθερᾶς ἰσορροπίας.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ διεθνὴς ἀνισορροπία εἶναι ἀποτέλεσμα τόσον τῆς διατηρήσεως ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων εἰς τὰ ἰσοζύγια πληρωμῶν ὀρισμένων χωρῶν ὅσον καὶ τῆς διατηρήσεως πιστωτικῶν ὑπολοίπων εἰς τὰ ἰσοζύγια ἄλλων χωρῶν.

Θὰ ἔπρεπε λοιπὸν νὰ καθορίσωμεν τοὺς τύπους οικονομικῆς ἐξελίξεως (μᾶλλον ἢ οικονομικῆς ἀναπτύξεως) οἱ ὅποιοι χαρακτηρίζονται ἀπὸ μίαν ὀριακὴν ροπὴν πρὸς σχηματισμὸν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τύπους χαρακτηριζομένους ἀπὸ μίαν ὀριακὴν ροπὴν πρὸς σχηματισμὸν παθητικῶν ὑπολοίπων.

Ἐὸ φαίνόμενον τῆς «στενότητος δολλαρίων» καὶ ἐνδεχομένου ἡ ἔμμενος τάσις πρὸς σχηματισμὸν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων εἰς τὸ ἰσοζύγιον τῆς Δυτικῆς Γερμανίας ἀποτελοῦν περιπτώσεις τοῦ πρώτου τύπου ἐξελίξεως.

Κατὰ ταῦτα θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῇ :

— ὅτι εἰς ἐποχὰς ἐντατικῆς οικονομικῆς ἐξελίξεως, ὡς ἡ ἰδική μας, ἡ διεθνὴς ἰσορροπία δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῇ παρὰ μέσῳ μιᾶς διεθνούς προσαρμογῆς τῆς διαρθρώσεως τῶν διαφόρων οικονομιῶν.

Διὰ νὰ μὴν εἶναι ἡ προσαρμογὴ αὕτη εἰς θάρος τῶν χωρῶν αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦνται ἀπὸ παθητικὰ ἰσοζύγια πληρωμῶν, πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ δημιουργῇ συγκρισίμους συνθήκας ἐξειδικεύσεως :

Ἐὸ σχηματισμὸς μιᾶς Ἠνωμένης Εὐρώπης εἶναι πιθανὸν ἀπαραίτητος, ἔάν θέλωμεν νὰ ἀποφύγωμεν τὰ διαταράσσοντα τὴν ἰσορροπίαν ἀποτελέσματα τῶν ἰδιαιτέρων συνθηκῶν τῆς ἀμερικανικῆς ἀναπτύξεως.

Ἐὸτι τοιαῦται ἀνασχέσεις θὰ ἠδύνατο, ἄλλωστε, νὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως τὴν ὁποίαν θὰ ἐλάμβανον αἱ βιομηχανικαὶ χώραι ἵνα θεραπεύσουν τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐξωτερικῆς τῶν ἰσορροπίας διὰ τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ τῆς παρατιήσεως ἐκ τῆς ἀναπτύξεως.

Ἐὰν οἱ κλασσικοὶ περιέγραψον, θεωρητικῶς, τοὺς μηχανισμοὺς τῶν ἀγορῶν, συνδέοντες μικρὰς μονάδας καὶ ἔθνη ὑπερβολικῶς ἴσα, ἡ ἐποχὴ τῶν ἐφήρμοξε τὴν θεωρίαν ταύτην εἰς ἕνα κόσμον ἐν ἀναπτύξει, κυριαρχούμενον ὑπὸ τῆς βρεττανικῆς οικονομίας.